



Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Foran partiets 16. kongres : Aksel Larsens tale på Kommunistisk Partis centralkomitemøde 18. september 1948

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1948

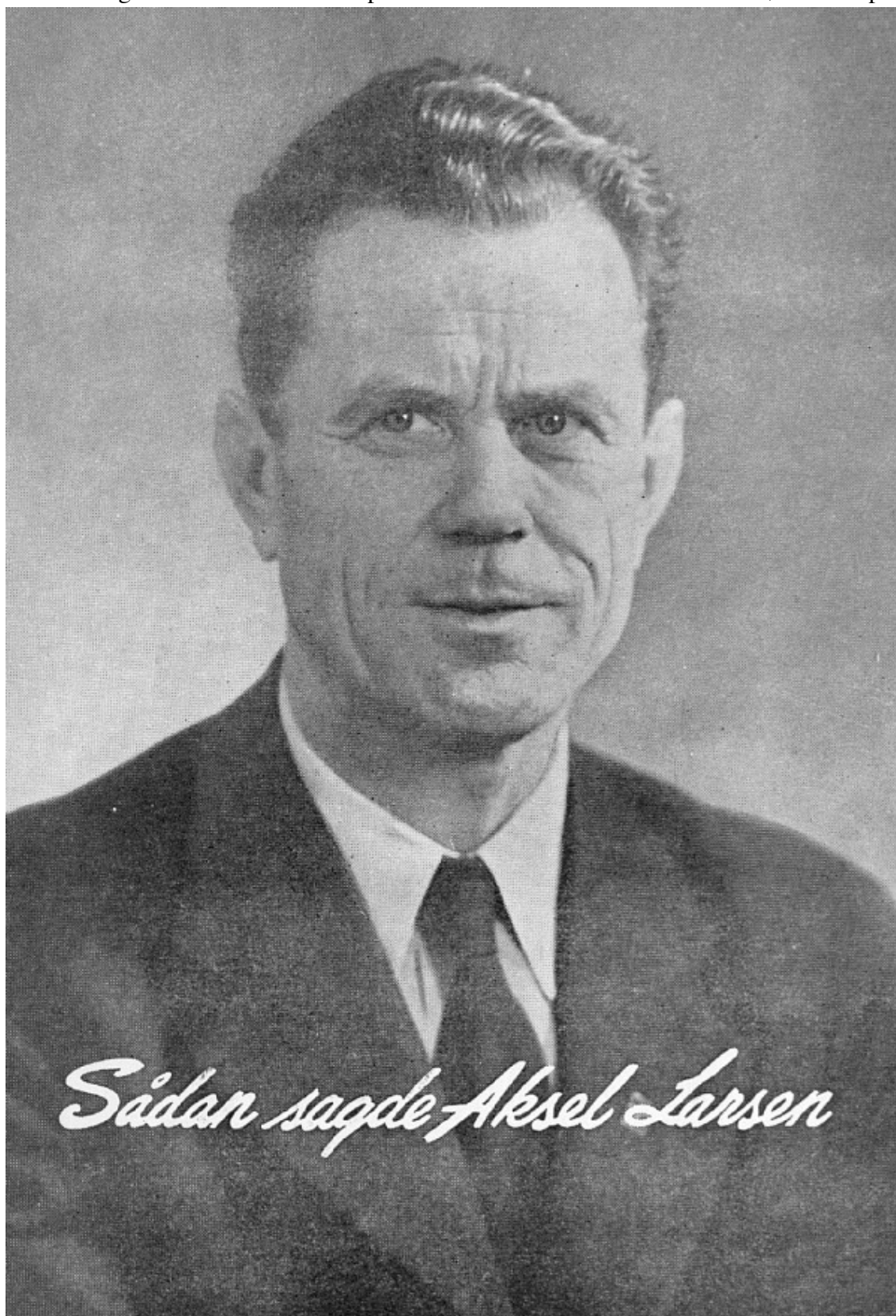
Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret



Foran partiets 16. kongres

*Aksel Larsens tale på Kommunistisk Partis
centralkomitémøde den 18. september 1948*

I

Kammerater!

Der er næsten otte måneder, til partiets ordinære kongres træder sammen her i København. Efter almindelig dansk partipraksis og -opfattelse er dette en ganske unødvendig lang tid til forberedelse af en kongres. Ifølge denne opfattelse består forberedelserne til en kongres jo kun i, at partiets organisationer vælger delegerede og eventuelt stiller visse forslag. Så møder partiledelsen på kongressen med sine beretninger og sit forslag til politisk udtalelse, som eventuelt diskuteres, men sluttelig vedtages, hvorpå der vælges partiledelse for den kommende periode og — færdig!

Men også hvad forberedelse af en partikongres angår, adskiller vort parti sig fra andre partier.

Det er et parti af ny type

Kommunistisk Parti har sat sig som mål at fremme nationens trivsel og værne landets uafhængighed. Det har sat sig som mål at varetage det arbejdende folks daglige interesser på det økonomiske, det

sociale, det politiske område. Men det har også sat sig som mål at ændre samfundets grundlag, at styrte kapitalismen og derpå at opbygge socialismen.

Partiet adskiller sig i sit program, i sine mål fra alle andre partier. Det gør det også, hvad angår de kræfter, det støtter sig på, den vej, det følger, og de kampmetoder, det anvender for at nå sit mål. Partiet støtter sig på de arbejdende og fremskridtsvenlige folkemasser, som under partiets førerskab skal kæmpe og sejre over højfinansens og reaktionen, over folkets og landets fjender. Partiet skal på een gang være massernes politiske generalstab, fører og organisator af deres kamp, og være den kæmpende hærs fortrop og kæmpende kærnetrop. Det skal forstå og formå at forene kampen for dagen og vejen med kampen for nationens uafhængighed og den historiske kamp mod kapitalismen, for socialismen.

Partiet er imidlertid kun i stand til dette, hvis det er gennemsyret af og i hele sin virksomhed bygger på Marxismen-Leninismens revolutionære teori.

Dette vil ikke sige, at vi i Marxismen-Leninismen forefinder et fuldt færdigt skema, vi blot skal følge, eller at vi i enhver given situation kan slå op i lærebøger for dér at hente de færdige paroler og anvisninger for, hvad vi nu skal gøre. Det vil sige, at vi i vor revolutionære teori har et dialektisk arbejdsværktøj, som det er vor opgave at anvende på rette måde i rette tid under de her i landet givne forhold.

Men revolutionær teori og evnen til at omsætte den i rigtig praksis er ikke noget, man tilegner sig een gang for alle og dermed har i evig arv og eje. Under løsning af sine praktiske kampopgaver må partiet til stadighed føre kampen på den ideologiske front, såvel mod reformismen og opportunismen i arbejderbevægelsen i almindelighed som mod alle tendenser til opportunisme og reformisme i partiet selv, der er en del af arbejderbevægelsen. I Danmark, hvor den politiske arbejderbevægelse startedes i det væsentlige på lassalleansk grundlag, og hvor reformisterne allerede før århundredskiftet fik overtaget både i parti og fagbevægelse — hvor (for at tale med Marx) den videnskabelige socialismes teori aldrig er trængt blot ind gennem huden af socialdemokratiet, — i Danmark er denne opgave særlig stor og kræver særlig anspændelse, agtpågivenhed, skoling og selvkritik.

Alt dette stiller krav til partiets ledelse, dets organisationer, dets medlemmer som i intet andet parti herhjemme. Spørgsmålet om analyse af enhver situation, om fastlæggelse af partiets politik og om vurdering af dets virksomhed angår ikke blot centralkomiteen eller forretningsudvalget, det angår hele partiet. Derfor skal partiet være hensigtsmæssigt organisatorisk opbygget, ikke blot med henblik på så effektivt som muligt at føre vor politik ud til masserne, men også med henblik på at sikre det nødvendige politiske liv i partiet og sikre

en stadig, aktiv forbindelse og vekselvirkning mellem medlemmerne, organisationerne og partiledelsen. Glipper det på dette område, står partiet i fare for at udarte ideologisk og i værste fald at blive til et apparat eller en maskine, som under nogle ledes kommando i alt væsentligt bruges til at understøtte de parlamentariske repræsentanters virksomhed og sikre deres positioner — med andre ord: et parti af type som alle andre partier i Danmark.

Dette er grunden til, at vi har beregnet et så langt tidsrum til forberedelse af partikongressen.

Og den politisk-ideologiske forberedelse kommer i første række! Kongressen vil blive ganske utilfredsstillende, hvis den nøjes med at glæde sig over det udførte arbejde, at notere fremskridt, resultater og evt. tilbagegang. Den skal være i stand til at analysere situationen og udviklingen, til kritisk at gennemgå og vurdere partiets indsats i tiden, der gik, og *derpå* træffe sine politiske og organisatoriske beslutninger. Men forarbejdet hertil skal være gjort i partidiskussionen forud for kongressen — af *hele* partiet, af *alle* dets organisationer og medlemmer med centralkomiteen i spidsen.

Vi vil gøre begyndelsen her på centralkomiteens møde, både gennem en selvkritisk undersøgelse og analyse og derved, at vi beskæftiger os med den politiske situation og vore umiddelbare, praktiske hovedopgaver.

II

Hvorledes er den politiske situation og dens perspektiver?

Som så mange gange før har den internationale arbejderbevægelses førende parti, Sovjetunionens kommunistiske Parti, ydet os den mest værdifulde hjælp til bedømmelsen af udviklingen. Det er gjort klart og koncentreret gennem kammerat *Sjdanovs* foredrag på de kommunistiske partiers konference i Warszawa for et år siden.

Jo mere vi har fået krigen på afstand, jo mere er modsætningerne i verdenspolitiken blevet skærpet, og jo mere er klassekampen blevet skærpet i alle classesamfund verden over. Slutningen af den anden verdenskrig medførte store forandringer i den internationale situation. Aksemagternes nederlag, krigens karakter som frihedskrig mod fascismen og Sovjetunionens afgørende rolle i denne krig betød en brat ændring i forholdet mellem de to systemers kræfter — det socialistiske og det kapitalistiske — til gunst for socialismen.

Hovedresultatet af *den første verdenskrig* var, at den totale imperialistiske front blev brudt. Rusland faldt ud af det kapitalistiske verdenssystem, og dermed ophørte kapitalismen at være et altomfattende, ver-

densomspændende økonomisk system. *Den anden verdenskrig* og akse-magternes nederlag var forbundet med en svækkelse af kapitalismens verdensposition og en styrkelse af den antifascistiske bevægelse med det resultat, at en række lande i Mellem- og Sydøsteuropa faldt ud af det imperialistiske system. *Sovjetunionen* bestod krigens krævende prøve og gik styrket — og ikke svækket — ud af den. *I en række europæiske lande* har folket — med kommunisterne som det førende parti — brudt kapitalismens magt og skabt en ny statstype: den folkedemokratiske republik. Disse stater har en langt bedre udgangsposition i kampen for socialismens opbygning, end *Sovjetrusland* havde i 1917, netop fordi socialismen har sejret i *Sovjetunionen*, og fordi denne besidder en så kolossal økonomisk og politisk styrke. Endelig har *meget store folkemasser i de vesteuropæiske lande* vendt sig imod imperialismen og kapitalismen samtidig med, at den nationale frihedsbevægelse vokser overalt i *kolonierne*.

Kapitalismens vanskeligheder

Alle kapitalistiske magter i Europa er gået svækket ud af krigen, også England, som både økonomisk og politisk er degraderet til en andenrangs magt, der mere og mere prisgives USA's nåde og for-godtbefindende.

Kun USA er gået ud af krigen, ikke alene usvækket, men også betydeligt stærkere økonomisk og militært. Både på grund af det kapitalistiske produktionssystemets egne indre modsætninger og på grund af den øvrige kapitalistiske verdens svækkelse stiller imidlertid netop dette USA's kapitalister over for ganske særlige problemer og vanskeligheder. De har kun håb om muligvis at overvinde disse vanskeligheder, hvis det lykkes dem at redde og i nogen grad stabilisere kapitalismen i den øvrige del af verden og i særdeleshed i *Vesteuropa*. Truman-doktrinen og Marshall-planen er udtryk for USA's forsøg herpå, men skal samtidig konsolidere USA's monopolstilling og reducere *Vesteuropas* Lande, således at de reelt bliver USA's økonomiske og politiske vasaller. Målet er at oprette et *verdensherredømme* for den amerikanske imperialisme.

Men Amerikas bestræbelser for at vinde dette verdensherredømme støder på en alvorlig, en *uovervindelig* hindring. Det er *Sovjetunionen* med dens voksende politiske og økonomiske styrke og internationale indflydelse, samt folkedemokratiene, der har frigjort sig for imperialismens kontrol, og endelig arbejderne i alle lande, Amerika indbefattet. »Derfor tilsigter USA's nye ekspansionistiske og reaktionære politik en kamp mod *Sovjetunionen*, mod det nye demokratiske lande, mod arbejderbevægelsen i alle lande og mod de frihedssøgende, anti-

imperialistiske kræfter i alle lande» (Sjdanov). Jo mere vi har fået krigen på afstand, desto klarere bliver to hovedstrømninger i den internationale politik, svarende til en deling af kræfterne i to store lejre: på den ene side *den imperialistiske og antidemokratiske lejr*, på den anden side *den antiimperialistiske og demokratiske lejr*.

Kampen mellem de to lejre

Denne sidste lejr, med Sovjetunionen som hovedkraft, har stillet sig som opgave at sikre en varig demokratisk fred i overensstemmelse med de mål, der blev sat efter krigen mod Hitler, og i overensstemmelse med folkenes ønsker og interesser.

Den imperialistiske lejrs hovedmål er at styrke imperialismen, at iværksætte en ny imperialistisk krig, at slå socialismen og demokratiet ned og til dette formål at støtte reaktionære, antidemokratiske, i givet fald fascistiske regeringer og bevægelser alle vegne.

Fra ønsket om at berøve Vesteuropas lande deres selvstændighed og til at gøre dem til vasaller af USA er der imidlertid en lang vej. Der er en endnu længere vej fra ønsket om at udløse en ny verdenskrig og til realiseringen af dette ønske. Ved folkemassernes og de demokratiske kræfters indsats kan de amerikanske imperialisters planer krydses og krigen forhindres. De krigsgale imperialister er klar over dette, og samtidig med, at de gennem økonomisk pression og nervekrig forsøger at øve indflydelse på de europæiske stater, har de iværksat en voldsom og omfattende ideologisk kampagne. I denne fremstilles Sovjetunionen og de folkedemokratiske lande som en fare for freden, og formålet er at få folkemasserne i de vesteuropæiske lande til uden modstand at godkende imperialisternes krigsplaner og at godkende opgivelsen af disse landes nationale suverænitet. *Udfaldet* afhænger af folkenes fredsvilje, deres vilje til kamp for national uafhængighed og for deres egne økonomiske og politiske interesser. Det er kommunisternes opgave at føre og organisere massernes kamp, og de kommunistiske partier er overalt langt stærkere, både ideologisk, politisk og organisatorisk, end før krigen.

Hele denne verdensudvikling afspejler sig i Danmark

Her, som i andre vesteuropæiske lande, skærpes kampen mellem krigens og fredens kræfter. Her skærpes kampen om opgøret med besættelsestidens politik. Her skærpes kampen om, i hvilken retning genopbygningen skal gå, og hvem der skal bære byrderne. Her oplever vi også en så voldsom ideologisk kampagne fra folkets og fre-

dens modstandere, mod kommunisterne og Sovjetunionen, at vistnok mange må erklære, at noget sådant ville de ikke have anset for muligt — eller de var i hvert fald ikke forberedt på det.

Når vi sammenligner med situationen i 1945, må vi erkende, at vore modstandere, de »gamle partier« og de kræfter, de repræsenterer, har været i stand til i ikke ubetydelig grad at skrue udviklingen tilbage. De arbejder åbenlyst på at indlemme Danmark i vestblokken, hvilket vil sige prisgivelse af vor nationale selvstændighed og dobbelt udbytning af det arbejdende danske folk. De har fremmet monopolkapitalens nedskæringsfelttog, således at arbejdernes levevilkår i dag er dårligere end for tre år siden. De har splittet den nationale enhed i det danske folk og arbejder på at så splittelse og defaitisme blandt industriarbejderne, hvis aktionsenhed såvel under besættelsen som i 1945 gav så storslåede resultater. Det er ubestrideligt lykkedes for dem at tilføje Kommunistisk Parti valgnederlag, at bringe nogle af vore tilhængere til at vakle og at berede os også økonomiske vanskeligheder.

Dette betyder aldeles ikke, at bagstræbets og krigens kræfter udelukkende har vundet terræn. Tværtimod har kapitalisterne i deres nedskæringsfelttog langt fra nået de resultater, de havde sat sig som mål, og på mange områder har arbejderne gennem kamp under vort førerskab tiltvunget sig indrømmelser. Man troede udrensningen begravet, men kampen for den er blusset op med fornyet styrke. Bestræbelserne for at indlemme Danmark i vestblokken og at militarisere dets forsvarsberedskab støder på stærk modstand fra befolkningsflertallets side. Trods stemmetabene er vort parti i adskillige henseender blevet stærkere og mere aktionskraftigt.

Men dog må vi stille os spørgsmålet: *Var det en sådan udvikling, vi havde ventet?*

Stemmer udviklingen overens med det perspektiv, vi havde, da vi formulerede de politiske beslutninger på Aarhuskongressen i januar 1946? Som samvittighedsfulde politikere og konsekvente kommunister må vi foretage en nøgtern undersøgelse af dette problem, forbundet med en alvorlig selvkritik. Vi ved, at kun derigennem styrker vi vor bevægelse og skaber bedre forudsætninger og større muligheder for, at vi kan øve indflydelse på den kommende tids udvikling — ikke blot til fremskridt for vort parti, men til gavn for den danske nation og til værn for det arbejdende folks interesser.

Programudtalelsen fra Aarhus-kongressen

Den politiske programudtalelse fra Aarhus-kongressen kender vi alle. Hovedtanken i den ligger på linie med centralkomiteens resolu-

tion af august 1945, ja, betjener sig i mange henseender af de samme formuleringer. Det samme kan siges om kongressens resolution om kampen for enhed i arbejderbevægelsen. Disse to beslutninger blev suppleret med den aktuelle politiske udtalelse, der kort og godt opfordrede til kamp for at jage Knud Kristensen-regeringen bort og derigennem bane vejen for en demokratisk regering, hvorved vi utvivlsomt forestillede os noget i retning af den regering, vi havde i sommeren 1945.

Nu tror jeg ikke, der kan være tvivl om, at grundtanken i programudtalelsen er rigtig, nemlig at der her i Danmark er »skabt udgangspunkt for en udvikling, som også i vort land giver mulighed for en fredelig overgang til socialismen«. Man må naturligvis ikke overse de praktisk-politiske forudsætninger, programmet påpegede som nødvendige for en sådan udvikling.

På den anden side forekommer det mig, at Aarhus-kongressens beslutninger taget i deres helhed var udtryk for en undervurdering af reaktionens muligheder og udtryk for et relativt kort perspektiv. Vi regnede med, at Knud Kristensen-regeringens periode skulle blive et kortvarigt mellemstykke, efter hvis afslutning det påny skulle gå fremad. Vi regnede med, at det ikke skulle lykkes reaktionen og de gamle partier at skrue udviklingen tilbage, selv om vi ikke ligefrem benægtede muligheden af noget sådant. Jeg tror ikke, vi på Aarhus-kongressen var opmærksom på, at situationen var ved at blive en anden end i 1945 og derfor nødvendiggjorde en anden politik.

Nu vil jeg advare mod at glemme, *hvornår* Aarhus-kongressen fandt sted, og mod at bedømme den, som om den fandt sted i går. Man må se beslutningerne i deres historiske sammenhæng. Det vil være både rimeligt og nødvendigt at foretage et historisk tilbageblik.

Før krigen var vi et lille, langsomt voksende, men fast sammenhængende parti. Vi tør ikke påstå, at vi var et bolsjevikisk parti, men partiet besad en betydelig ideologisk klarhed og indre politisk styrke, i kraft af hvilken det bestod sin prøve såvel under den første krigstid, som da vi blev illegale. Ja, efter at partiet i vinteren 1939—40 havde slået vore modstanderes angreb tilbage, var det endog stærkere end før. Vi blev ikke blot *det første*, men også *det absolut førende* parti i Danmarks modstandskamp. Det var *vor* politik — den politik, der formuleredes på landspartikonferencen i Odense i 1938 — der kom til at præge hele frihedskampen, og som sejrede i folkets store masse.

Folkerejsningen fejede den 29. august 1943 samarbejdsregeringen bort og vanskeliggjorde samarbejdspolitikken. Vor økonomisk-social politik sejrede i arbejderklassen. — Samarbejdspartiernes nedskæringsfelttog blev bremset, man blev nødt til at give arbejderne ind-

rømmelser, og på de faglige kongresser i 1944 blev der vedtaget beslutninger på den linie, vi havde angivet i vor illegale pjece »Fagbevægelsens vej«. Det var store resultater, men spørgsmålet er så, om ikke disse resultater i nogen grad fik os til at anse den hellige grav for velforvaret?

Samlingsregeringen i 1945

Ved krigens afslutning var de gamle partier i høj grad kompromitteret i folkets øjne — og de vidste det! Det var en tydelig illustration af hele stillingen, at socialdemokratiets private Fælledparkmøde i maj 1945 ikke engang samlede 25.000 deltagere, mens det møde, Frihedsrådet på vort initiativ organiserede, samlede over 10 gange så mange. Det var i erkendelse af denne tingenes tilstand — og som et led i det øjeblikkelig påbegyndte arbejde på at rehabilitere sig — at de socialdemokratiske ledere udnævnte sig selv til »den farligste illegale klike«, og at Aksel Møller proklamerede sig selv som »modstandsbevægelsens hjernetrust« — samtidig med, at samarbejdspartiernes presse gebærdede sig, som om den havde været organ for modstandsbevægelsen.

Det var også en åben erkendelse af stillingen, der fik de gamle partier med deres totale beherskelse af Rigsdag og statsapparat til at gå med til fælles regeringsdannelse med Frihedsrådet.

Vi har allerede haft ikke så lidt diskussion om spørgsmålet: *Var det rigtigt af Frihedsrådet at danne regering sammen med de gamle partier, og var det rigtigt, at vi deltog i denne regeringsdannelse?* Lad os genkalde i vor erindring situationen, som den var dengang:

De gamle partier havde stadig hele deres apparat intakt, de beherskede statsadministrationen, de havde i alt væsentligt herredømmet over de folkelige organisationers apparat, og de rådede over den hidtil legale presse med dens kæmpemæssige udbredelse. Hvis modstandsbevægelsen havde været en sammensvejet enhed, kunne den måske have dannet regering imod de gamle partier, omend under hård kamp og med uvist udfald. Modstandsbevægelsen var imidlertid socialt og politisk så uensartet, at en sådan optræden fra den side ikke var tænkelig, ikke var mulig. Hvis vort parti havde sagt kategorisk nej til samlingsregeringen, kunne følgen blive een af to: enten en regering helt uden modstandsfolk (dette er dog lidet sandsynligt) eller en sprængning af modstandsbevægelsen, ved at vi sprængte os ud og stillede os uden for regeringen (dette ville sandsynligvis være sket). Som forholdene lå, måtte vi holde sammen på modstandsbevægelsen og deltage i regeringen.

Det er imidlertid muligt, at vi ikke fuldtud gjorde os det klart, at ved at gå i regerings-samarbejde med de gamle partier bidrog vi til at legalisere, at rehabiliterer dem i folkets øjne, og at dette kunne få konsekvenser.

Javel — vi tvang dem til stort set at acceptere vort og modstandsbevægelsens program, og dette kom til udtryk i statsminister *Buhls* trontale af 9. maj. *Meget af dette program blev gennemført* — vel at mærke på vort initiativ og under massernes tryk. Men folkets masser blev ikke (i hvert fald ikke i tilstrækkeligt omfang) gjort klar over, hvem dette skyldtes, og det lykkedes de gamle politikere at tilrane sig en væsentlig del af æren for de foranstaltninger, de mod deres inderste vilje gik med til — hvorved de yderligere formåede at rehabiliterer sig. Jeg tror ikke, vi fastholdt eller i tilstrækkelig grad udnyttede vor ret til kritik. Jeg tror ikke, vi i den grad, det var nødvendigt, agiterede blandt masserne og støttede os på masserne. Hvis vi havde kombineret vort ikke dårlige parlamentariske arbejde i regering og Rigsdag med en kraftigere indsats blandt masserne, så er det muligt, vi kunne have drevet udviklingen længere frem. Lad mig som eksempel nævne spørgsmålet om Landstingets afskaffelse og ungdommens valgret:

I trontalen af 9. maj blev det fastslået, at disse spørgsmål skulle tages op til behandling med løsning for øje i regeringen. Måske er det for meget sagt, at vi stolede trygt på de gamle politikeres vilje til at holde det løfte, der her var givet. Vi regnede i hvert fald ikke tilstrækkelig klart med, at de havde til hensigt, så vidt det stod til dem, under alle omstændigheder at løbe fra deres løfte, og vi indrettede os ikke på fra første færd at sætte dem under et så voldsomt og konstant pres fra folkets side, at de blev tvunget til at opfylde løftet. Vi fik statsminister *Buhl* til over for ungdommens fakkeltog til *Christiansborg* at gentage løftet, *men det lykkedes ikke før i august at tvinge ham til at sætte spørgsmålet på dagsordenen i et ministermøde — og da var det for sent!*

Nu skal vi ikke lulle os ind i den rosenrøde drøm, at hvis vi ikke blot havde haft en fuldstændig klar vurdering af vore modstanderes dårlige hensigter, men også gjort det helt rigtige massearbejde, så kunne vi have undgået den udvikling, der fulgte. Reaktionen og monopolkapitalisterne var jo fortsat stærke og ikke tilsinds at kapitulere godvilligt. Det var deres bagmænd og ordregivere, imperialisterne i USA, heller ikke. Men deres vilkår kunne være blevet ugunstigere, og vort partis stilling kunne muligvis være blevet stærkere, vor indflydelse større — med andre ord: Forholdet mellem kræfterne kunne i dag have været et andet, hvis vi havde optrådt kraftigere og mere konsekvent i 1945.

Efter oktobervalget fik vi venstre-regeringen

Der var tre umiddelbare årsager til, at det gik sådan. Borgerskabet og reaktionen var klar over, at hvis man undgik en samlingsregering som den i 1945, ville de have større muligheder for at splitte folket og desorganisere fremskridtets kræfter. De vidste, at socialdemokratiets ledere endnu ikke havde konsolideret deres stilling tilstrækkeligt til, at de kunne tage det officielle ansvar for en reaktionær regeringspolitik. De socialdemokratiske ledere var klar over, at en samlingsregering eller en ren socialdemokratisk regering ville være ganske anderledes under massernes tryk end en borgerlig, en åbent reaktionær regering.

Hertil kom så, at socialdemokratiets ledelse regnede med, at den gennem en larmende opposition uden reelle hensigter kunne skabe sig et alibi og styrke sin indflydelse i arbejderklassen. Man førte denne taktik effektivt ud i livet samtidig med, at man koncentrerede socialdemokratiets kræfter om at bibringe arbejderne den defaitistiske opfattelse, at så længe Knud Kristensen-regeringen sad, var der intet at gøre; man måtte afvente et valg. For at udskyde dette valg så længe som muligt, reddede Hedtoft gang på gang Knud Kristensen.

Jeg tør ikke fritage os selv for et vist medansvar for, at *defaitismen* — den af socialdemokratiet prædikede opfattelse — kom til at præge arbejderklassen. Vore opråb og politiske udtalelser mod Knud Kristensen, såvel fra Aarhus-kongressen som senere, har i hvert fald været formuleret således, at de nok skærpede raseriet mod den reaktionære regering, men ikke i tilstrækkelig grad var egnet til at modvirke den af socialdemokratiet propagerede defaitisme. Det er vel oven i købet sådan, at denne vandt terræn inden for vore egne rækker. Følgen blev bl. a., at en del af vore tilhængere ved valget i efteråret 1947 stemte socialdemokratisk, blot for at »være mere sikker på« at slippe af med venstre-regeringen.

Vi fik regeringen Hedtoft

Men hidtil har det været muligt for den socialdemokratiske regering i alt væsentligt at fortsætte sin forgængers politik.

Sammenfattende kan det siges: De gamle partier og de kræfter, de repræsenterer, har ved smidig taktik og snu rollefordeling formået — uden at sætte deres indflydelse over styr — at skrue udviklingen tilbage og svigte regeringsprogrammet og folkets forventninger af 1945. Vi har undervurderet deres muligheder for, gennem omgruppering af kræfterne, at gøre dette. Udviklingen har endvidere afsløret betydelige svagheder hos os.

Kommunisterne og Sovjetunionen

Vore modstandere søger at tilsløre deres bestræbelser for at stabilisere kapitalismen, at vælte byrder over på folket, at sælge Danmarks uafhængighed og føre landet ind i en krigersk vestblok gennem en frådende ideologisk kampagne mod Sovjetunionen og mod de folkedemokratiske lande. Uden dække af denne kampagne kunne de ikke være nået så langt, selv om de er langt fra det mål, de har sat sig. Ved hjælp af denne kampagne har de også formået helt eller delvis at isolere os fra folk, som ikke blot under modstandskampen, men også senere var vore tilhængere, meningsfæller eller i det mindste kampfæller. De har også i et vist omfang tvunget partiet eller dele af partiet i defensiven. Over for disse tendenser og over for tilbøjeligheden til at undskylde valgnederlag og lignende ubehagelige begivenheder med den antikommunistiske og antisovjetiske kampagne samt med verdensudviklingen i det hele taget, er det nødvendigt at sige:

Hvis vi havde været tilstrækkelig stålsatte, hvis der i vort parti havde været den fornødne ideologiske klarhed og hvis vort partis medlemmer var besjælet af den helt rigtige opfattelse og forståelse af Sovjetunionens rolle og betydning i kampen for socialismen og i kampen for freden og demokratiet — så ville vore modstanderes ideologiske kampagne stort set være blevet virkningsløs, den ville i hvert fald være prellet totalt af på partiet, og vi havde stået betydelig stærkere.

Svagheder i partiet

Det nytter ikke at skjule sine svagheder for sig selv. Vi ved jo, at endogså i partiets rækker har vi folk, som af vore modstanderes agitatoriske trommeild er blevet bragt til at nære tvivl om, at Sovjetunionen konsekvent forsvare freden, har brug for freden og kun ønsker freden. Der er sikkert også en del af vore tilhængere, som har ladet sig påvirke f. eks. af påstandene om, at Sovjetunionen gennem sin brug af Veto-retten lægger sig på tværs af FN — skønt Veto-retten hører til selve FNs grundsatninger (som imperialisterne ustandselig søger at underminere og svække), og skønt Sovjetunionen kun bruger Veto-retten til forsvar for freden og til værn om aftalerne fra Jalta og Potsdam! Må vi ikke erkende, at vi helt ind i partiet sporer virkningerne af den forløjede kampagne mod etparti-systemet i Sovjetunionen? Vil dette ikke igen sige, at der ikke i partiet hersker den fornødne klarhed over, at eftersom partierne er produkter af klasserne, kan der ikke eksistere

flere partier i et klasseløst samfund som Sovjetunionen! Skulle man måske kunstigt skabe et socialdemokratisk eller konservativt parti, blot for at tilfredsstille socialismens fjender i Danmark eller Amerika?

Tænk på virkningen blandt de intellektuelle af diskussionerne om filosofi, om musik og om biologi i Sovjetunionen. Mange tager stilling til dem ud fra rent borgerlige synspunkter og gør sig ikke klart, at ikke blot opgaverne, men også mange begreber må være kvalitativt andre i et socialistisk end i et kapitalistisk samfund. Men man er så tilbøjelig til at bedømme den slags vanemæssigt, ikke dialektisk. Ja, mange — forhåbentlig de fleste — af de kommunistiske og de med os sympatiserende intellektuelle opfatter problemerne rigtigt. Der er dog også en del oprigtige partitro eller sympatiserende intellektuelle, som over for visse forhold søger at klare sig ved at gå uden om problemerne, at lade dem ligge. De svageste derimod forlader partiet med det resultat, at de enten bliver fjendtligt neutrale eller endog direkte fjender af Sovjetunionen og dermed af kommunismen. De havner til slut i reaktionens lejr, hvor de ellers ikke hører hjemme.

Jeg tror ikke, den slags tendenser er overvejende eller ligefrem har magt i vort parti. De er imidlertid til stede, de er ikke uden indflydelse, og vi har ikke været tilstrækkelig opmærksomme på dem, ikke taget håndfast om nælden for at rykke den op med rod. Vi oplevede jo iøvrigt lignende kampagner med lignende virkning før krigen, i de såkaldte Moskva-processers tid, vi oplevede dem i august-september 1939 og under den finsk-russiske vinterkrig. Forståelsen af disse begivenheder og deres sande betydning, forståelsen af, at Sovjetunionen gjorde det rigtige, og at Sovjetunionens kommunistiske Parti med Stalin i spidsen havde en rigtig politik og i rette tid havde handlet på rette måde, indfandt sig i brede kredse først under krigen mod Hitler — den krig, som kun blev vundet på grund af Sovjetunionens kommunistiske Partis rigtige politik før krigen.

Sovjetunionens vej er den rette

Imperialisterne og deres håndlangere, alle, som ønsker at bevare kapitalismen, alle, som hellere ser en ny, folkemyrdende krig end en fredelig udvikling ad fremskridtets vej, har nu igangsat en antisovjetisk kampagne, som siger sparto til alt, hvad Goebbels og konsorter nogensinde præsterede. Betingelsen for, at denne kampagne ikke får den tilsigtede virkning, er, at først og fremmest kommunisterne gennemskuer den og ikke lader sig forvirre. Vi må have overvundet, vi må have udryddet svaghederne hos os selv på dette område.

Der er ikke (som vore modstandere ynder at påstå) tale om nogen art religiøs tro, men om en på erfaringer og marxistisk viden bygget

overbevisning, når vi erklærer, at Sovjetunionens vej er den rigtige, og SUKP(b), Lenins og Stalins parti, legemliggør den højeste grad af erfaringer og teoretisk klarhed, absolut er det førende parti i den internationale arbejderbevægelse, ligesom Sovjetunionen er den førende kraft i kampen for freden.

Vor politiske teori er den videnskabelige socialisme. Vi er en del af den internationale arbejderbevægelse. Vi anser Sovjetunionens kommunistiske Parti for vore store læremester. Vi ved, at dets politik er rigtig og til gavn for menneskeheden.

Hele vort parti skal skoles og stålsættes i forståelsen af Sovjetunionens og dens kommunistiske partis førende og afgørende rolle i den internationale kamp for socialismen og i kampen for freden, for demokratiets og for folkenes sag. Dette er også en betingelse for, at vi med tilstrækkelig styrke og effektivitet kan bekæmpe den internationale sammensværgelse mod folkene og freden, som betjener sig af anti-sovjetkampagnen som middel.

Undvigende taktik dur ikke!

Det er måske nødvendigt at sige til dem, som nok er oprigtige og overbeviste tilhængere af Sovjetunionen, men som samtidig går i defensiven over for vore modstanderes trommeild og mener, at det kan være klog taktik ligesom at lægge lidt luft mellem sig og Sovjetunionen: En sådan »taktik« dur ikke! Den hjælper ingen kommunist til af vore modstandere at blive anset for en »bedre dansker«, og den fritager ikke for at blive kaldt »Moskva-agent«. Enhver, som ikke åbenlyst kritiserer og angriber Sovjetunionen, vil af imperialisterne og deres pennehelte blive skældt ud for at være »unational« eller »udemokrat« eller »Moskva-agent«! Den, der af »taktiske« grunde forsøger at »gå udenom«, når altså slet ikke det praktiske resultat, der er tilsigtet. Han opnår derimod ved sin halvhed og sin »taktik« at gøre det lettere for vore modstandere, og begår samtidig i praksis — omend ikke ud fra sin overbevisning — forræderi mod Sovjetunionen, mod den internationale socialistiske kamp og mod kampen for freden!

Vort parti er det eneste parti i Danmark, som konsekvent kæmper for demokratiets sag og for bevarelse af vor nationale selvstændighed, mod krigen og mod enhver udenlandsk indblanding i vore indre anliggender. Dette giver os en ekstra forpligtelse, dette gør det yderligere nødvendigt, at vi indtager en klar og konsekvent holdning over for Sovjetunionen, hvis indsats i den internationale politik ikke blot er til værn for freden i almindelighed, men til gavn for Danmark og til forsvar for vor nationale uafhængighed mod imperialisternes anslag.

Kampen mod afvigelser

Lad mig tilføje, at ideologisk vagtsomhed og dybtgående selvkritik er nødvendig for ethvert kommunistisk parti, men dobbelt fornødent i partier, som har regeringsmagten eller den overvejende indflydelse på regeringen i deres land. De skarpe, filosofiske diskussioner i Sovjetunionen og den åbne selvkritik uden persons anseelse i de folkedemokratiske landes kommunistiske partier er ikke blot nødvendig som betingelse for, at socialismens vej ikke forlades, men også et tegn på styrke.

Naturligvis er det intet tilfælde, at mange kommunistiske partier netop nu er i færd med at tage den hidtidige udvikling og deres hidtidige virksomhed op til selvkritisk undersøgelse. Forholdet er jo det, at situationen i landene — ligesom verdenssituationen — er undergået afgørende forandringer siden 1944-45. Den politik og den taktik, som kunne være rigtig dengang, passer ikke under de forandrede forhold. Hvis man ikke har været opmærksom på dette i tide, må man tage fat på at rette begåede fejl og skabe den fornødne ideologiske klarhed.

IV

Socialdemokratiets udvikling og rolle

Når vi tager fat på denne selvkritiske undersøgelse af vor hidtidige virksomhed, må vi også i særdeleshed beskæftige os med socialdemokratiet og vor politik over for dette parti og dets ledere. Jeg vil stille spørgsmålet sådan op: Har vi hele tiden haft (og har vi i dag) en klar og rigtig vurdering af det danske socialdemokrati og dets ledelse, af dennes rolle og politik? Har vor politik over for socialdemokratiet i de skiftende situationer været den rigtige? Vi kan bedst nå til en foreløbig besvarelse af spørgsmålene ved at se tilbage på den politiske udvikling og at studere dokumenterne fra partikongressen i 1946 og fra centralkomitémøderne.

Overmod eller uklarhed?

Jeg har allerede sagt, at der i 1944—45 vistnok i vort parti var en tilbøjelighed til at betragte den hellige gray som vel forvaret, efter at arbejderne, under vort førerskab, havde tiltunget sig indrømmelser på den økonomisk-soziale politiks områder, og efter at de faglige kongresser og DsF's repræsentantskab havde vedtaget beslutninger, som i det store og hele var formuleret i overensstemmelse med vore synspunkter.

Jeg tror ganske vist ikke, at vi nærrede nogen virkelig tillid til Eiler Jensen, Hans Rasmussen og Hedtoft i denne forbindelse (eller var

der måske alligevel enkelte, som troede eller forsøgte at få sig selv til at tro, at disse højresocialdemokrater havde lært og forstået noget?). Men tør vi sige, at vi selv gjorde os det fuldkommen klart, og tør vi sige, at vi af al magt bestræbte os for i arbejderklassen at skabe klarhed over, at *når de socialdemokratiske ledere gav indrømmelser, når de stemte for vore forslag, så var det kun taktik, beregnet på at vinde tid, at bedrage og holde sig ved magten i arbejderorganisationerne?* (Det sidste var ganske vist så meget lettere for dem, som det under besættelsen var næsten livsfarligt for kommunister at modtage tillidshverv i fagbevægelsen, mens de socialdemokratiske ledere, som vi ved, var fredet i klasse A).

Var vi ikke også noget tilbøjelige til at betragte den socialdemokratiske ledelse som så kompromitteret og svækket, at den havde ringe muligheder for at skrue udviklingen i arbejderbevægelsen tilbage, at bryde aktionsenheden på arbejdspladserne, at spille en rolle og gennemføre en politik som den, vi kendte fra tidligere tid?

Enhedsforhandlingerne

Vi vidste ved besættelsens ophør, at praktisk talt hele arbejderklassen ønskede enheden i arbejderbevægelsen tilvejebragt. Enhedskravet var så stærkt, at selv de socialdemokratiske ledere måtte — ikke blot tale om enhed, men erklære sig for tilhængere af enhed og gå ind på at føre officielle enhedsforhandlinger med os.

Det var utvivlsomt rigtigt, at vi tog initiativet til enhedsforhandlingerne og deltog i dem. Jeg tror også, at vi stillede enhedsspørgsmålet politisk rigtigt, idet vi krævede praktisk politisk samarbejde og enighed om de umiddelbare politiske og faglige krav, før det kunne anses for rimeligt at beskæftige sig med programgrundlaget for det forenede parti, hvilket igen måtte være i orden, inden man tog fat på den organisatoriske side af samlingsen. Det var også rigtigt, at vi krævede enheden gennemført på demokratisk måde med afgørelsesretten lagt hos medlemmerne og ikke hos partilederne.

Spørgsmålet er imidlertid, om vi gjorde os to kendsgerninger tilstrækkelig klart: *For det første*, at de bevidste arbejdermasser ikke ønskede enheden på socialdemokratisk grundlag og absolut ikke ville have enhed med de kompromitterede socialdemokratiske ledere for enhver pris. *For det andet*, at disse socialdemokratiske ledere under ingen omstændigheder ville have enhed!

Enhed med højresocialdemokrater umulig

I mange europæiske lande er det lykkedes at tilvejebringe enheden, men det er i intet land lykkedes at nå til enhed eller at få et ærligt og tillidsfuldt samarbejde i stand mellem kommunister og socialdemo-

krater, uden at der først er sket *et indre opgør* i socialdemokratiet, hvorved højresocialdemokraterne er blevet sat fra styret og berøvet deres indflydelse. Jeg tør ikke sige, at vi i 1945 havde gjort os det fuldstændig klart, at uden en sådan udvikling i det danske socialdemokrati kom der ingen enhed — og at enhed med højresocialdemokrater som Hedtoft og Co. *enten* er en umulighed *eller* betyder en kapitulation til reformismen, hvilket er det samme som forræderi mod Marxismen-Leninismen.

Når jeg betragter det, som skete under enhedsforhandlingerne i 1945, kan jeg i hvert fald kun komme til følgende resultat:

Hedtoft og Co. gik ganske kynisk til forhandlingsbordet med det bevidste formål at forhindre enheden og samtidig om muligt genvinde noget af deres tabte position i arbejderklassen. Vi stillede ikke på forhånd vore klare politiske betingelser for enhed, og vi bøjedede os for socialdemokraternes krav om, at forhandlingerne skulle føres *centralt og fortroligt*. Resultatet blev, at vi i det væsentlige afskar os fra at drage arbejdermasserne ind i enhedsforhandlingerne. Vi forsømte i hvert fald (bortset fra enkelte tilløb) at appellere til arbejderne, at mobilisere og aktivisere dem, således at forhandlingerne kunne føres under deres pres. Hedtoft ville vel under alle omstændigheder have sprængt enhedsforhandlingerne, men af de nævnte grunde blev det gjort lettere for ham at gøre det, og lettere for ham at give flertallet af de menige socialdemokrater (måske flertallet af arbejderne) det indtryk, at sprængningen var kommunisternes skyld.

Efter enhedsforhandlingernes afbrydelse

udsendte socialdemokratiet »Fremtidens Danmark« — et i formen ultraradikalt program af socialistisk tilsnit. At man ikke havde til hensigt at realisere dette program, fremgik alene af den kendsgerning, at Hedtoft på socialdemokratiets kongres proklamerede det som et led i kampen mod kommunisterne. Hensigten var at bedrage arbejderne og holde dem fast ved socialdemokratiet.

Efter enhedsforhandlingernes sprængning, *efter* valgkampen (der fra socialdemokratiets side førtes næsten udelukkende som en kampagne mod kommunisterne), og *efter* den reaktionære regeringsdannelse (der var ønsket og muliggjort af socialdemokratiet), *var situationen blevet en anden end i sommeren 1945*. Som Aarhus-kongressens udtalelse om enhedsspørgsmålet viser, forsøgte vort parti alligevel at fortsætte med den samme taktik som i 1945, blot denne gang i fuld offentlighed. Vi optrådte stadigvæk, som om der var mulighed for enhed med højresocialdemokraterne, hvorved vi bidrog til yderligere at legalisere dem. Og vi naglede dem ikke tilstrækkeligt kraftigt til ansvaret for, at vi havde fået Knud Kristensen-regeringen.

Det kan ikke nægtes, at under Knud Kristensen-perioden var Hedtofts behændige taktik virkningsfuld. Som jeg allerede har sagt, modvirkede vi ikke i tilstrækkelig grad de socialdemokratiske ledes bestræbelser for at skabe en defaitistisk stemning blandt arbejderne. Dette blev afgørende for overenskomstsituationen 1946.

Socialdemokratiet formåede at gennemføre sin taktiske plan for denne overenskomstsituation. Man sørgede for, at der først blev sluttet for provinstypograferne og dernæst for smedene, hvorefter slaget var vanskeliggjort, måske halvvejs tabt for arbejdsmændene og de øvrige fag. Vi gjorde os skyldige i en meget alvorlig fejl. Vi undervurderede arbejderne kampvilje og kampkraft, som vi i forårets løb fik demonstreret, dels gennem Klagenberg-strejken, dels gennem proteststrejkerne i anledning af tvangsloven mod slagteriarbejderne.

Vi burde have kendt og bygget på denne kampvilje, og vi burde forud for overenskomstsituationen have udarbejdet en kampstrategi, således at der ikke på den måde det skete, var blevet sluttet for provinstypograferne og smedene.

Begivenhederne viste, at vi er langt fra at have udryddet de socialdemokratiske og reformistiske tendenser i vort parti.

Endnu ikke fuld klarhed

Lad os studere de officielle dokumenter, som Aarhus-kongressen og CK-møderne har formuleret, og hvori vi har bragt vor politik og vore synspunkter til udtryk. Vi ser en gradvis tilpasning til den ændrede situation og en bedre og rigtigere vurdering af denne og af klassekræfterne, ikke mindst efter at vi blev i stand til at støtte os på vore broderpartiers erfaringer. Jeg tænker bl. a. på centralkomiteens resolution af 17. maj 1947. Hvad angår vor holdning til socialdemokratiet, tror jeg imidlertid, vi må erkende:

I vore dokumenter skildrer vi mere og mere omfattende, skarpt og rigtigt socialdemokratiets politik og handlinger, men vi giver ingen analyse eller karakteristik af det danske socialdemokrati og dets rolle. Resultatet har været og måtte være fortsat større eller mindre uklarhed i vor politik og større eller mindre forvirring blandt vore medlemmer.

Dette er også kommet til udtryk i vor partipresse, i vor mundtlige og skriftlige agitation og i vor rigsdags- og kommunalpolitik. Snart angriber vi socialdemokratiet for, at det af egen drift viderefører Thorkil Kristensens reaktionære finanspolitik, og snart kommer vi med udtalelser, som i hvert fald kun kan forstås derhen, at det er de borgerlige partier, som presser socialdemokratiet til at svigte sit program og sine valgløfter. I almindelighed angriber vi heftigt de social-

demokratiske ledere og levner dem næppe ære for to skilling, men *imellem* optræder vi alligevel, som om vi nærer håb om, ja, endog har tro på, at de har vilje til at føre arbejderpolitik. Det er på tide, vi får bragt orden i begreberne!

Højresocialdemokraterne 1918—1940

Under den første verdenskrig (1914—18) sluttede de socialdemokratiske partier (eller rettere: højresocialdemokraterne) i alle lande blankt op bag deres »egne« kapitalister og imperialister. Venstrefløjnen i arbejderbevægelsen gjorde mere eller mindre åbent oprør mod denne politik, og det resulterede dels under, dels efter krigen i, at der i praktisk talt alle lande indtrådte den samme spaltning af arbejderbevægelsen i socialdemokrater og kommunister, som allerede før krigen var en fuldbyrdet kendsgerning i Rusland.

Efter den første verdenskrig og den socialistiske revolutions sejr i Rusland var kapitalismen svækket og de socialdemokratiske partiledere (højresocialdemokraterne) mere eller mindre kompromitteret i arbejderens øjne. De tog bevidst og kynisk fat på arbejdet for at skaffe kapitalisterne og den åbenlyse reaktion et pusterum til at konsolidere sig i. De arbejdede samtidig på at genoprette deres indflydelse på arbejderklassen og med alle midler at beholde eller tilrive sig herredømmet over fagbevægelsens apparat. Kun hvis det sidste i væsentlig grad lykkedes, kunne højresocialdemokraterne løse den første opgave. Udviklingen i Tyskland var typisk. Her proklamerede de på den ene side, at nu skulde der socialiseres og at nu marcherede socialismen under en socialdemokratisk regerings førerskab (Scheidemann), medens de på den anden side, ved hjælp af de reaktionære væbnede korps, knuste de revolutionære arbejderrejsninger eller forsvarskampe (Noske).

I princippet optrådte socialdemokratiet på samme måde og med samme resultat i andre lande, selvom metoderne naturligvis var tilpasset den i hvert land foreliggende situation. Da højresocialdemokraterne havde gjort deres arbejde, var tiden kommet, hvor den åbne og usminkeede reaktion i fascismens og nazismens skikkelse kunne træde til og direkte overtage statsmagten for at skærpe udbytningen og forberede den ny imperialistiske krig. Udenfor de fascistiske lande var højresocialdemokraterne aktivt med til at sabotere kampen mod krigen.

Højresocialdemokraterne nu

Hverken principielt eller praktisk er der nogen væsentlig forskel på den rolle, højresocialdemokraterne spillede i tiden efter den første verdenskrig og den, de spiller nu. På baggrund af de historiske erfaringer er deres optræden nu imidlertid langt mere forbryderisk.

Under voldsomme radikal-socialistiske fraser (tænk blot på »Frem-

tidens Danmark») og erklæringer om, at de ønskede enheden med kommunisterne, søgte de umiddelbart efter krigens afslutning at genvinde en del af deres tabte anseelse, hvorpå de afslørede sig som de splittelsesmænd, de er. Nu bekender de mere åbent kulør. De foretrækker USA's imperialismen fremfor Sovjetunionens socialisme. De foretrækker krigsforberedelser fremfor støtte af fredens kræfter. De foretrækker at sælge deres eget lands uafhængighed fremfor at risikere en udvikling i socialistisk retning. De foretrækker at medvirke til at redde og om muligt konsolidere kapitalismen fremfor at kæmpe mod udbytningen. De baner gennem hele deres virksomhed vejen for den utilslørede reaktion og for en ny fascisme, som de ovenikøbet ikke viger tilbage for at samarbejde med (Grækenland, de Gaulle osv.), hvorved faren for en ny krig bliver større.

Det danske socialdemokrati er ingen undtagelse

Det adskiller sig kun fra socialdemokratiet i en del andre, såkaldt vesteuropæiske lande derved, at i *det danske socialdemokrati findes der ingen venstrefløj*, til trods for at medlemmernes og tilhængerens store masse aldeles ikke er højresocialdemokrater, men tværtimod såvel hvad den socialistiske stræben som hvad den daglige praktiske politik angår har fælles synspunkter med kommunisterne.

De socialdemokratiske ledere i Danmark har svigtet socialismen og de bekæmper den, som de bekæmper fremskridtet og det folkelige demokrati. De er imperialisternes håndlangere i arbejderbevægelsen. Det er udtryk for deres virkelige mening, når de hylder Amerikas imperialister og dollardiplomater og er villige til at prisgive Danmarks selvstændighed til dem, mens de spyr gift og galde mod Sovjetunionen og folkedemokratiene. Det er med fuld ret, de karakteriserer sig selv som førende i den antikommunistiske og antisovjetiske kampagne.

Kammerat *Dimitrov* påpegede før krigen, at stillingen til Sovjetunionen er prøvestenen på, om man er for eller mod socialismen, for eller mod fremskridtet, for eller mod demokratiet, mod eller for krigen. På dette punkt gives der intet kompromis, der er ingen mellemvej. Lederne for det danske socialdemokrati har ved deres ligefrem psykopatisk hadefulde holdning overfor Sovjetunionen vist, hvor de står.

Socialdemokratiet viderefører ikke Knud Kristensens nedskæringspolitik *under pres* af de borgerlige partier, men fordi denne politik også er højresocialdemokraternes politik. Det er hverken helt eller halvt mod deres vilje, at de fremmer bestræbelserne for at manøvrere Danmark ind i vestblokken. Det er udtryk for fællesskab i synspunkter med imperialismen, når det danske socialdemokratis for-

svarspolitik til enhver tid er afpasset efter, hvad reaktion og monopol-kapitalister i den givne situation anser for hensigtsmæssigt.

Når socialdemokratiet på et enkelt område eller i en given situation praktiserer en politik, som ikke er helt i overensstemmelse med monopolkapitalens interesser, så sker det enten under massernes pres, som en nødtvungen indrømmelse til det arbejdende folk, eller som en bevidst og raffineret taktik for at stabilisere højresocialdemokraternes stilling, så de er bedre i stand til at løse den hovedopgave, de har stillet sig.

Naturligvis søger de at skjule og besmykke deres sande politik ved hjælp af mere eller mindre radikale fraser. De viger ikke tilbage for i overenskomstsituationer at rejse bombastiske overbuds-krav i fagforeningerne, samtidig med at de som parti og regering sætter alt ind for ikke blot at hindre kravenes opfyldelse men også kampen for kravenene. Det hører med til deres taktik skiftevis at erklære sig for liberalister og at påberåbe sig Marx, idet de naturligvis på det groveste forfalsker Marxismen.

Som Fanden læser bibelen

Vi har fornylig set et eksempel på denne taktik. »Social-Demokraten« indeholdt den 12. september en delvis »teoretisk« artikel, hvori man med påberåbelse og udlægning af *Det kommunistiske Manifest* søgte at frakende kommunistisk parti eksistensberettigelse. — Man henviste til manifestets afsnit »Proletariatet og kommunisterne«, hvori man havde fundet følgende linier:

»I hvilket forhold står kommunisterne til proletarerne i almindelighed?

Kommunisterne er intet særligt parti i modsætning til andre arbejderpartier.

De har ingen interesser, som afviger fra hele proletariatets interesser.

De opstiller ingen særlige sekteriske principper for dannelse og udformning af den proletariske bevægelse.«

»Social-Demokraten« konkluderer: »Kommunisterne måtte altså ifølge Marx og Engels ikke danne separate partier.« — Magen til på en gang grov og raffineret forfalskning skal man lede efter!

Manifestet fik udtrykkelig af Marx og Engels titlen »Det kommunistiske partis manifest«. Det var et programskrift for det af Marx og Engels dannede og ledede parti »Kommunisternes forbund«. Dette parti blev netop dannet, selvom Marx og Engels vidste, at der eksisterede andre arbejderpartier eller tilløb til sådanne. Det blev dannet, fordi Marx og Engels var af den anskuelse, at *kun et selvstændigt parti med et teoretisk klart og rigtigt socialistisk program kunne bringe*

arbejderbevægelsen ind på den rette vej og føre den i den revolutionære kamp mod kapitalismen.

Senere i »Soc.-Dem.«s artikel fortælles det, at »skønt Marx ofte bittert angreb tyske socialdemokrater som Bebel, Liebknecht, Lassalle og Kautsky, søgte han aldrig nogensinde at danne noget tysk kommunistisk parti« og det tilføjes, at »så selvforægtende var de (Marx og Engels), at de aldrig for at trumfe deres egne principper igennem udsatte arbejderbevægelsen for en splittelse«. — Dette er direkte og notorisk løgnagtig historiefremstilling og det er æreskænderi at fortælle noget sådant om Marx og Engels.

Marx og Engels havde (henimod slutningen af forrige århundrede) det *håb*, at de, dels ved »bitre angreb« på ledende tyske socialdemokraters afvigelser og dels ved at samarbejde med det tyske socialdemokratis venstrefløj kunnet få bragt partiet ind på den rette vej. Den, som overhovedet har gjort sig bekendt med de nævnte »bitre angreb«, kan kun være forvisset om, at hvis Marx og Engels havde levet efter reformismens og højresocialdemokraternes afgørende sejr i det tyske socialdemokrati (i begyndelsen af dette århundrede), så havde de ikke tøvet med at sprænge partiet og danne et selvstændigt, revolutionært parti.

Men hertil kommer, at de nævnte »bitre angreb« fremkom særlig kraftigt forud for Gotha-kongressen, hvor det tyske socialdemokrati (»Eisenach-erne«) forenedes med Lassalles anti-marxistiske parti. — Marx og Engels bekæmpede denne sammenslutning, de kæmpede altså for opretholdelse af »splittelsen« i tysk arbejderbevægelse, hvilket de foretrak fremfor en sammenslutning på reformistisk og lassalleansk grundlag. Enhver kan overbevise sig om dette ved at læse »Kritik af Gotha-programmet«.

Endelig er det en historisk kendsgerning, at Marx og Engels direkte organiserede sprængningen af 1. Internationale for at befri den internationale organisation (eller rettere: det internationale parti) for den kontrarevolutionære Bakunin-fløj. I principsspørgsmål gik Marx og Engels ikke på kompromis, og de satte ikke formel enhed højere end principperne.

Endelig er der det at sige til »Soc.-Dem.«s hykleriske og ved hjælp af bevidst historieforfalskning begrundede jammer over, at kommunisterne har forladt de højresocialdemokratiske partier og dannet egne partier, at kun folk, der er totalt blottet for skamfølelse, kan fremkomme med sådanne udgydelser. *Det er højresocialdemokraterne, som gennem deres politik, hvor de har gjort de af dem beherskede partier til værktøj for kapitalismen og imperialismen, mod socialismen og mod arbejderklassens sande interesser, politisk har splittet arbejderbevægelsen.* — Det er også højresocialdemokraterne, som i dag, overalt hvor deres herredømme i parti eller fagbevægelse kom-

mer i fare, kynisk gennemfører eller søger at gennemføre en splittelse og ikke undser sig ved at lade denne finansiere af amerikanske dollars! Det er socialdemokratiets ledelse i Danmark, som bevidst og kynisk afbrød enhedsforhandlingerne i 1945. Disse herrer er sandelig de rette til at råbe »stop tyven!« efter kommunisterne!

For en sikkerheds skyld er det vel bedst ikke blot at gendrive det uærlige »teoretiske« afsnit af »Socialen«s artikel, men også at sige et par ord om dens mere »praktiske« afsnit.

Det er en *historisk usandhed*, at kommunisterne i Tyskland banede vejen for Hitler. Det var socialdemokratiet, som gennem sin kamp mod kommunisterne og sit samarbejde med de reaktionære partier banede vejen for Hitler. Det var socialdemokratiets præsident, *Hindenburg*, som udnævnte Hitler til rigskansler, hvorefter den socialdemokratiske rigsdagsgruppe — efter rigsdagsbranden, da Hitler med vold havde fordrevet kommunisterne fra rigsdagen og fængslet så mange af dem, som muligt — *stemte for et tillidsvotum til Hitler!*

I Frankrig er højresocialdemokraterne i dag i færd med noget lignende — blot at den fascistiske fører ikke hedder *Hitler*, men *de Gaulle*.

Så meget om »Social-Demokraten«s »marxistiske artikel«. Den er typisk for vore højresocialdemokraters synspunkter og deres bedrageriske taktik og agitation.

Vor opgave over for højresocialdemokraterne

Det er nødvendigt, at den rigtige vurdering af socialdemokratiet og dets rolle trænger igennem i hele vort parti, og at vor politik konsekvent anlægges i overensstemmelse med denne vurdering.

Men man må ikke lade sig forlede til at tro eller optræde som om de menige socialdemokratiske arbejdere var højresocialdemokrater. De er — som tidligere sagt — i virkeligheden enige med os. Men der er intet håb om, at den højresocialdemokratiske klike, som har monopol på partiets ledelse, kan bringes til at korrigere sine fejl, eller at arbejderbevægelsens enhed kan virkeliggøres sammen med den. Det er vor opgave at afsløre dem, at isolere dem fra masserne. Dette kan imidlertid ikke gøres blot gennem agitation, ved hjælp af taler og artikler. Det skal først og fremmest gøres gennem den praktiske politik, som hjælper de socialdemokratiske arbejdere til at erfare, *hvor* deres hidtidige politiske og faglige ledere i virkeligheden befinder sig. Det er nødvendigt, at vor politik og vor udtryksmåde er så klar, så konsekvent, så enkel og letfattelig, at de socialdemokratiske ledere og regeringens taktiske krumspring ikke får den tilsigtede virkning (tænk på *Hedtofts* »opposition« mod Knud Kristensen eller *H. C. Hansens* kamæleonagtige optræden i skattespørgsmålet).

En betingelse for, at vi kan afsløre de socialdemokratiske ledere, og

at vi selv kan undgå at begå væsentlige fejl, er imidlertid, at vi ikke blot bekæmper det, vi kalder *socialdemokratismen* i arbejderbevægelsen, men også er på vagt overfor alle tendenser til reformisme, til socialdemokratisme i vort eget parti. At sådanne findes, ved vi, og vi ved også, at de bestandig fødes påny. Her er det, mere end på noget andet felt, nødvendigt at vi fører kampen på den ideologiske front.

At være på vagt overfor og at bekæmpe *defaitistiske* stemninger i vore egne rækker er en anden side af samme sag. Jeg har allerede talt om disses rolle under Knud Kristensen-perioden. De gjorde sig også gældende under overenskomstsituationen i år.

Vi ved jo, at foruden de mange, der stemte nej til forligsforslagene, var der titusinder af socialdemokratiske arbejdere, som helst ville have stemt nej, men som sluttelig stemte ja eller undlod at stemme. De ræsonnerede i mismod sådan, at uanset hvordan de stemte eller hvor mange gange et forslag blev forkastet — de ville blive tvunget ind under det alligevel. Også en del af vore folk var besjælet af en sådan *defaitistisk* stemning, og hvis det ikke havde været tilfældet, ville vi sandsynligvis have kunnet mobilisere et stort flertal af nejstemmer og dermed fremtvinge et bedre resultat.

Vi møder — omend heldigvis i mindre grad — lignende tendenser i den aktuelle kamp for skattelettelse. Det hænder, at nogle af vore egne medlemmer under diskussionerne med højresocialdemokraterne eller deres underkorporaler lader sig forvirre af de mange talmæssige argumenter om Danmarks økonomi og den fysiske umulighed af at presse flere penge ud af de rige. Vi støder endnu på kommunister, som nok gør skattekampagnen med, men ikke har mod til at tro på et positivt resultat. Den slags går ikke!

Hele spørgsmålet er så ganske enkelt: Skatterne er utåleligt høje for arbejdere og fattigfolk; de må og skal sættes ned, og de rige skal betale! Hvordan? — Ja, det må vel i første række blive regeringens og finansministerens hovedpine og ikke arbejdernes! Og det er vel ikke vor sag at være bekymret med hensyn til kapitalisternes muligheder for at eksistere, hvis arbejdernes krav imødekommes! — Forøvrigt forøgede kapitalisterne deres formuer med 7½ milliard under besættelsen, og de har i »engangsskat« kun afleveret knap en tiendedel af dette beløb. Aktieselskabernes overskud vokser år for år, og vi får stadig flere millionærer. Hvem kan så tvivle om, at hvis der er vilje til at lade de rige betale, så er der også en vej? Kravene kan imidlertid kun ventes opfyldt efter kamp, og denne skal vi organisere.

Alle objektive forudsætninger er til stede for en sejr i skattekampagnen, for at gennemtvinge en skattelettelse for de små indtægter. Det afhænger kun af os selv, og det vil sige af, om vi kan overvinde alle de tendenser til *defaitisme* i vore egne rækker og organisere den masseaktion, hvis kraft kan blive uimodståelig.

Sammenfatning

Kammerater!

Jeg har berørt *nogle* af de væsentlige spørgsmål, vi bør diskutere på centralkomitémødet i dag, og som bør præge den partidiskussion, der hører til den politiske forberedelse af kongressen. Lad mig sammenfattende sige, at årsagen til de fleste af de begåede fejl og mangler søges i:

1) Vi undlod eller gav os ikke tid til straks efter befrielsen at foretage en klar analysering af situationen, af dens muligheder og af klassekræfterne.

2) Vi skaffede os ingen klart formuleret forestilling om, at den politik, vi anlagde, kun kunne slå igennem, hvis det lykkedes at antaste selve kapitalismens grundlag og statsapparat. Mere populært sagt: Vi optrådte umiddelbart efter befrielsen til en vis grad, som om Danmark allerede *var* et folkedemokrati eller i færd med at forvandles dertil! Men dette var jo såre langt fra at være tilfældet, selv om en anden verdenspolitisk udvikling kunne have bragt dette inden for de aktuelle muligheds rammer.

Men når dette er sagt, må det også fastslås, at vort politiske program, som det kom til udtryk i den illegale pjece »Folkets vilje — landets lov«, og hvorpå vi i alt væsentligt har bygget vore aktuelle politiske programmer siden, var rigtig. Derimod formåede vi ikke i tilstrækkeligt omfang at udløse og organisere de kræfter, der skulle sikre kravenes opfyldelse. Vi har imidlertid lov til at sige, at der i så henseende er sket store fremskridt i kongresperioden.

Hovedsagen er, at vi lærer af vore erfaringer. Vi ser ikke tilbage, og vi analyserer ikke begåede fejl og påpeger ikke konstaterede mangler for at opholde os ved fortiden, men for gennem positiv selvkritik at blive bedre i stand til at beskæftige os med nutiden og fremtiden. Dette er formålet med partidiskussionen, under hvilken vi med større kraft end tidligere og bedre rustet tager de aktuelle kampopgaver op.

V

Det store perspektiv

Her i Danmark som i verdensmålestok står kampen mellem fremskridtets og reaktionens, mellem fredens og krigens, mellem socialismens og kapitalismens kræfter. Den socialistiske Sovjetunion viste sig at være det fascistiske Tyskland overlegen. Den socialistiske økonomi har vist sig at være kapitalismen overlegen. Uanset Amerikas oppustede styrke og forsøg på at blæse nyt liv i den europæiske impe-

rialismes allerede halvdøde ben, kan der ikke være tvivl om kampens sluttelige udfald.

Den nye verdenskrig, som imperialisterne ønsker at udløse, *kan* forhindres og *vil blive forhindret*, når alle fredens, alle demokratiets, alle fremskridtets mægtige kræfter anspændes.

Vore, folkenes og fredens modstandere har dømt deres egen sag gennem deres menneskefjendske stræben efter en ny krig. De truer og råber højt, men dette er intet tegn på styrke. Jo mere råbene bliver til uarticulerede hyl, forstår man, at de har til formål at skjule en svaghed, som bærer nederlaget i sig.

Vore modstandere repræsenterer et system, som forlængst er gået i opløsning, et system, som er dømt, et døende system. Vi behøver blot at se på, hvad de kæmper for og hvilke kræfter, de støtter sig på, her i Danmark.

De kæmper for at hjælpe kapitalismen på fode gennem skærpet udbytning af folket til fordel for en lille klike af monopolkapitalister. Men derved skærper de modsætningen mellem de få, som har, og de mange, som ikke har. De ved godt selv, at de dog ikke derved kan finde en blot midlertidig redning.

Derfor har de kastet sig i armene på den afskyelige, rovgriske, amerikanske imperialisme, parat til at sælge folkets nationale førstefødselsret for Marshall-hjælpens giftige linser. Derfor er de parat til at udlevere Danmark som økonomisk koloni, politisk vasal og militær landsknægt for USA.

Marshallplanen vil lide skibbrud

Vore modstanderes perspektiv — hvis man overhovedet kan tale om noget sådant — består i skærpet udbytning indadtil og prisgivelse af Danmarks selvstændighed udadtil. Men Marshall-planen, hvori de søger deres redning, er som alle kapitalistiske kriseforanstaltninger fuld af indre modsætninger og dømt til sammenbrud.

Forudsætningen for, at den kan give det resultat, dens tilhængere måske nok *håber*, men ikke *tror* på, er, at det lykkes for de amerikanske imperialister og deres håndlangere i Europa at gøre Vesteuropas folk til økonomiske og nationale trælle og knuse eller i det mindste svække socialismen i Østeuropa.

Men man har gjort regning uden folkenes vilje til at modsætte sig den dobbelte udbytning af hjemlige og amerikanske monopolkapitalister og til at slås for deres nationale selvstændighed. Man har glemt, at mod beregning er den største og økonomiske mest betydende del af Europa uden for Marshall-planen. Man har ikke taget i betragtning, at Sovjetunionen, som det klart fremgik af kammerat Sjdjanovs tale på Warszawa-konferencen, er fast besluttet på at bruge sine kræfter imod

Marshall-planen og Truman-doktrinen, fordi Sovjetunionen er indstillet på at forsvare alle nationers selvstændighed og ret til selvbestemmelse.

Vore modstanderes sag er håbløs!

De repræsenterer ikke engang delvis *nutiden*, langt mindre *fremtiden*. De repræsenterer *fortiden*! Deres kræfter er i opløsning, deres system fuldt af stinkende råddenskab. Se blot deres angst for at give ungdommen valgret! Se blot deres forsøg på at militarisere Danmark og at kvæle den ægte hjemmeværnstanke, at myrde de svageste spirer til demokrati i forsvaret! *De er bange for folket!*

Se deres angst for udrensningen, deres bestræbelser for at dække over selv den værste og mest åbenlyse korrupsion og råddenskab inden for deres statsmaskineri, ikke mindst politiet og justitsvæsenet. Så vidt er vi kommet (det skulle man have sagt til os før krigen), at den kommunistiske presse uantastet og i fuld offentlighed kan beskyldte politi og justitsvæsen for at være korrump, bestukket, for at have notoriske landsforrædere i ledelsen! Vore modstandere — det gamle systems forsvarere — må holde hånden over selv de mest suspekte og afslørede individer, fordi deres system selv er råddent, og de ikke kan skaffe sig hæderlige hjælpere.

Den ny tids kræfter!

Over for kapitalismens, reaktionens og den nye nationale selvopgivelses kræfter står alt, hvad der er værdifuldt i den danske nation med arbejderklassen, socialismens bannerfører og nationens bærende element, i spidsen. På denne front står vi, Danmarks kommunister, som ene af alle partier kæmpede mod den nationale selvopgivelse før krigen, som rejste folket til national kamp under den tyske besættelse og førte det til sejr — og som i dag, ene af alle, vil forsvare Danmarks selvstændighed, organisere dets kamp mod udbytningen, og som ene af alle står fast på modstandsbevægelsens program og ikke lader kravet om udrensning falde. Vort parti klarede sig i den anti-kommunistiske storm i 1939—40. Det stod illegaliteten igennem under de sværeste vilkår og blev stærkere med hver kampdag. Vi genopbyggede det som legalt parti i 1945, og det hus, hvori vi holder vort møde, er et håndgribeligt bevis på, hvad vi hidtil har formået, og pant på, hvad vi vil formå i tiden, der kommer.

Jeg har ikke brugt min taletid til at rose partiet i almindelighed eller partiledelsen i særdeleshed, men i det væsentlige til at påpege fejl og mangler ved vort hidtidige arbejde. *Det betyder absolut ikke, at når vi*

ser tilbage, kan vi kun få øje på svagheder, og det betyder heller ikke, at disse overskygger de positive sider og resultater af vor politiske og organisatoriske virksomhed. Tværtimod!

Vi har opbygget vort parti og vor ubestikkelige presse under de vanskeligste vilkår og ved egne kræfter, og vi har formået at nå vore betydningsfulde politiske resultater, fordi vi — i modsætning til den anden front — bygger på en idé. Om denne idé skarer sig titusinder af trofaste, målbevidste og ofervillige partimedlemmer og tilhængere. Vi agter nu — også ved hjælp af åben selvkritik — at styrke vor bevægelse og give den større kræfter til løsning af tidens store opgaver.

Vi har aldrig troet, at det var en dans på roser at være kommunist, eller at vi ville få sejrene foræret. Vi ved udmærket, at efterhånden som situationen skærpes, vil vor kamp blive mere hård, kræve større indsats — men samtidig rykker sejren nærmere!

Vi tager fat på ideologisk at afklare og politisk styrke hele partiet — og derigennem hele arbejderbevægelsen, hele fremskridtsbevægelsen — gennem en grundig prøvelse af den hidtidige udvikling og vort arbejde. Vi går samtidig til modoffensiv, ikke blot for partiet og dets presse, men for folkets sag, mod skatteplyndringer, underforsyning, nedskæringer, militarisering og national selvopgivelse. Vi har alle forudsætninger for at vinde sejr!

Aksel Larsens tale i Idrætshuset den 27. september 1948

Kammerater!

Det er sjældent, vi oplever et sådant røre i den danske politiske andedam (eller om man vil: politiske hundegård), som i disse dage. Og hvad er årsagen?

Jo, Danmarks kommunistiske Parti — som ifølge vore modstanderes enstemmige bedømmelse forlængst er afsløret, isoleret, berøvet al indflydelse, svækket, forladt af guder og mennesker, forvandlet til en betydningsløs sekt og hvad ved jeg — dette parti skal til foråret holde sin ordinære kongres og har taget fat på at forberede den! Hele den ikke-kommunistiske dagspresse beskæftiger sig i den grad med fenomenet, at selv den britiske udstilling en overgang er blevet til andenrangs bladstof, og selve statsministeren benyttede sin rejse til Oslo for i en af sine »store« taler at kommentere begivenheden.

27

Nå, det er vel ikke så mærkeligt. Det *skal* jo få ænderne til at snadre og hundene til at hyle, dette, at en partiledelse begår det grove brud på dansk-demokratisk takt og tone at opfordre partiets medlemmer til at forberede kongressen gennem en grundig diskussion om partiets politik i den forløbne periode og at denne partiledelse oven i købet i fuld offentlighed lægger for med selvkritisk at vurdere udviklingen og påpege fejl og mangler ikke blot ved partiets arbejde i almindelighed, men også ved partiledelsens!

For tænk, hvis det smittede! Tænk, hvis de andre partiets medlemmer også skulle få lyst til ikke blot at overveje, om deres partiets politik er rigtig og i overensstemmelse med deres programmer og deres medlemmers ønsker og interesser — men til oven i købet at diskutere sagen og sige deres mening derom!

Men hertil kommer noget andet: Den tale, hvis offentliggørelse allerede har vakt så meget postyr, indeholder en vurdering af den politiske situation og udvikling, en vurdering, som ikke kun har bud til kommunister, men til hele det danske folk.

Denne del af talen er de øvrige blade gået totalt udenom, den ønsker de ikke at gøre deres læsere bekendt med, den vover de ikke at diskutere. Mon det ikke er fordi de nødtvungent må erkende for sig selv, at kommunisternes vurdering af situationen er rigtig, og fordi de nærer frygt for, at deres egne læsere og tilhængere skal erkende dette? Vi skal gøre, hvad vi kan — og det er ikke lidt — for at denne frygt kan vise sig berettiget.

De har foreløbig forsøgt at klare sig ved at udlægge talen som tegn på indre opløsning og strid i Kommunistisk Parti og som bevis på masseflugt fra partiet. Det må de gerne. De må endogså gerne selv tro på denne udlægning. Des sørgeligere vil de blive skuffet!

Hvad hensigten er med talen, hvad hensigten er med partidiskussionen har centralkomiteen allerede sagt i sin resolution om forberedelsen af kongressen, men jeg skal gerne gentage det her: Hensigten er, ved kollektivt arbejde af hele partiet, ledelse som medlemmer, at få foretaget en grundig politisk kulegravning af de sidste års udvikling og af partiets virksomhed. Vi ønsker denne undersøgelse for at kunne lære af vore erfaringer, for at blive bedre i stand til at analysere den øjeblikkelige situation og perspektiverne for den kommende udvikling — og for på grundlag heraf at kunne lægge den rigtige og slagkraftige politiske linie og føre den ud i livet på en måde og med en styrke, så den vinder sejr.

Vi ønsker gennem diskussionen at skabe den fornødne ideologiske klarhed i hele partiet. Vurderingen af situationen og fastlæggelsen af vor politik er ikke og skal ikke være et anliggende, som kun angår partiledelsen, men en sag, som angår hvert eneste medlem og hvor

medlemmerne har både ret og pligt til at være med. Vi nøjes ikke med at synge:

*»Hver en menig mand må kende
kampens gang, dens mål og vej« —*

men vi vil gøre dette til praktisk virkelighed i vort parti.

Derfor er det sidste ord i partidiskussionen ikke sagt med den tale, jeg holdt på CK-mødet. Talen var indledningen til diskussionen. Denne afsluttes først på partikongressen og skal netop give dennes delegerede det rette grundlag for at træffe de rigtige beslutninger.

Vore modstandere er ophidsede og lader foragede over talens afsnit om kommunisterne og Sovjetunionen. Jeg får pludselig at vide, at de engang har været lige ved at anse mig for et pænt menneske med mulighed for at slå ind på »Titos vej«. Men nu ser de altså, at kommunisterne ikke vil angribe Sovjetunionen, men tværtimod erklærer sig solidariske med den.

Ja, det gør vi! Vi ved, at kampen for socialisme, kampen for frihed, kampen for fred er en *international* kamp. Vi ved, at kapitalismens tilhængere, vi ved, at modstanderne af folkenes sande interesser udgør — ja ikke just en *international* bevægelse, men en *international sammensværgelse*, som ikke blot må bekæmpes nationalt men internationalt.

Fordi folkene i Sovjetunionen har knust kapitalismen og opbygget socialismen, og fordi dette, socialismens gennembrud, er sket under førerskab af Sovjetunionens kommunistiske Parti — derfor står vi på Sovjetunionens side og derfor anser vi Lenins og Stalins parti som førende i den internationale arbejderbevægelse. Fordi vi ved, at af alle stormagter er Sovjetunionen den eneste, der konsekvent kæmper for fredens og fremskridtets sag, den eneste, som ikke stræber efter en ny verdenskrig, den eneste, hvis politik er til gavn for folkene og støtter deres kamp mod ydre indblanding og mod prisgivelse af deres nationale selvstændighed — derfor erklærer vi, at det er dansk politik, ægte national politik at fremhæve dette, at kræve samarbejde i fredens interesse med Sovjetunionen og at gå imod de vestlige imperialister og krigshetere.

De, som benytter denne vor erklæring til at beskyldte os for at være unationale og at gå fremmed magts ærinde — *hvor var de henne før krigen?* De hjalp fascistmagterne med at knuse det demokratiske Spanien. De så passivt til, da Hitler opslugte Østrig og Mussolini Albanien. De jublede af hysterisk glæde, da Chamberlain i München kastede Tjekoslovakiet for de nazistiske ulve (og har aldrig haft et selvkritisk ord at sige derom!). De sluttede ikke-angrebspagt med Hitler og fordømte os, fordi vi stemte imod. De lagde Danmark åbent for det tyske overfald i 1940 og de indledede et intimt (og loyalt gen-

nemført) samarbejde med overfaldsmagten. Det var på trods af dem, Danmark oplevede sin 29. august!

Hvad gør de nu? De sælger vor økonomiske og nationale selvstændighed til det nye verdensreaktionære centrum, der har afløst Hitlers Tyskland. De har lagt vort land ind under Marshallplanen. De kender kun een holdning overfor Sovjetunionen, som aldrig har truet os, aldrig har blandet sig i vore indre anliggender og hvis heroiske krigsindsats vi kan takke for befrielsen i 1945: hadets og bagvaskelsens! De ligger på maven for imperialisterne og krigsmagerne i Washington og London, de modtager deres ordrer derfra. *De er i hele deres praktiske virksomhed agenter for fremmede magter og intet andet!*

De søger at besmykke denne, deres unationale holdning med fraser af den art, som Hedtoft aflirede i Oslo, da han skulle agitere for et skandinavisk militærforbund som led i vestblokken. De fortæller, at de har »demokratiske idealer« fælles med »demokratierne i den vestlige verden«. Med hvem altså?

De har fælles idealer med Bevin og Churchill, med den engelske imperialisme, som snigmyrdede demokratiet i Grækenland, som sender engelske kongelige gardister og dajakiske hovedjægere mod kolonifolkene, der kæmper for frihed og ret til national selvbestemmelse. De har fælles idealer med England, som i den britiske zone i Tyskland har gennemført udrensningen af nazister på en sådan måde, at en vesttysk ministerpræsident — en af deres egne — forleden måtte stå op i Frankfurt og bekende, at 75 pct. af alle dommere i den britiske zone i dag er tidligere højtstående nazister.

De har fælles idealer med de såkaldte demokrater i Frankrig og Italien, som har opgivet endog skindet af national selvstændighed, som mod kontant betaling i dollars lader Amerika bestemme, hvorledes deres landes regeringer skal være sammensat, og som kun i kraft af praktisk samarbejde med fascister som de Gaulle kan skaffe sig parlamentarisk flertal for ufranske og utorialienske regeringer.

De har fælles idealer og fælles navlestreng med Trumans og Marshalls Amerika, som understøtter Franco, som leverer penge, våben og officerer til fascisternes kamp mod det græske folk og til Chiang-Kai-sheks korrupte styre i Kina. De har fælles idealer med U.S.A., som er i færd med at opbygge et krigsstærkt Vesttyskland og hvis Marshallplans erklærede formål er at fremme de amerikanske kapitalisters interesser i de europæiske lande. Deres ideal er milliardernes, atomdiplomaternes, korruptionens, negerforfølgelsernes og analfabetismens Amerika!

Vore modstanderes ideelle »vestlige demokrati« er intet andet end monopolkapitalismens og imperialismens system. Deres fraser skal skjule, at de foretrækker kapitalisme for socialisme, national selvopgivelse for frihed, krig for fred!

Der er nok meningsforskelligheder i detaljer mellem de partier og blade herhjemme, som har idealer tilfælles med Vestens imperialism. Men de har fælles idealer angående den indenrigspolitiske hovedlinie. Deres »ideal« hedder udplyndring af det arbejdende folk gennem prisstigninger, underforsyning, uretfærdig fordeling og stadig grovere skatteplyndringer — for at de riges pengesække kan blive skånet. Deres »ideal« hedder militarisering af forsvaret, jetjagere fremfor forbrugsartikler, sabotage af demokratiske fremskridt, kamp mod ungdommens valgret. Deres »ideal« hedder brudte valglofter, gensidigt dække over begåede fejl, kamp mod udrensningen, tolerering af den mest stinkende korrupsion bl. a. i justitsvæsenet og politiets øverste ledelse. Deres »fælles ideal« er partier, som kun er maskiner til brug for partiledelserne, det er en dagspresse af en art, så vi har ret til at kalde LAND OG FOLK for *det eneste ubestikkelige dagblad!*

Det er den slags »ideal«, vi har erklæret krig på liv og død. Denne krigserklæring har vi fornyet og tydeliggjort på vort centralkomitemøde. Vore modstanderes hyl er for os en bekræftelse på, at de fuldtud har forstået det!

Vi laver ikke partidiskussion for at forvandle partiet til en diskussionsklub. Vi afsvækker ikke eet eneste øjeblik vort arbejde udadtil — men vi forstærker det.

Centralkomiteen har nemlig ikke blot opfordret medlemmerne til at deltage i den ideologiske forberedelse af kongressen. Den har samtidig — og i allerhøjeste grad i overensstemmelse med medlemmernes ønsker og opfattelse — givet signalet til den omfattende modoffensiv, vi nu skal sætte ind på det udenrigspolitiske som det indenrigspolitiske, det organisatoriske som det presse-mæssige område.

Kampen om det danske folks orientering i verdenspolitikken er først begyndt. Den politik, der blev knæsat ved rigsdagsflertallets godkendelse af Marshalltraktaten, vil i lige så høj grad som den politik, der blev knæsat i 1939 ved rigsdagsflertallets godkendelse af traktaten med Hitler, møde sin 29. august. *Dengang som nu er Kommunistisk Parti fast besluttet på at værne Danmarks nationale selvstændighed. Nu som dengang skal vi føre vor politik til sejr!*

Kampen om udrensningen troede de gamle partiers mænd, at de allerede havde fået kvalt under deres parlamentariske kommissions lumre dyne. Den senere tids begivenheder og den kommunistiske presses indsats viser, at denne kamp tværtimod er ved at flamme op for alvor — og vi har både kræfter og ammunition til yderligere at skærpe den.

Samarbejdspartierne tror måske, at de vil få fred, at vi vil give dem muligheder for at fortsætte den nedskæringspolitik, som er den anden side af deres indordning under den vestlige imperialismes

og monopolkapitals »idealer«. Men arbejderne er ikke forvandlet til viljeløse klokkefår, der lader sig lede i fordærvelse af en socialdemokratisk partiledelse. Nu agter vi foreløbig — og i dette efterår — at føre kampen for skattelettelse for arbejdere og småkårsfolk til sejr. Lad så den kapitalistiske presse nok så meget udgyde forargelsens skåle over os og lad H. C. Hansen nok så meget sno sig som en ål på en glohed stegepande. Den infame flåning af det arbejdende folk skal bringes til ophør, og man skal få at se, at vort parti har styrke til at rejse hele arbejderklassen til deltagelse i kampen for skattelettelse, så resultatet ikke kan udeblive!

Dermed agter vi ikke at slå os til tåls. Skattekampagnen er kun den mest aktuelle etape. På forsyningernes, på prisernes, på løningernes, på socialpolitikens områder skal de herrer med de »vestlige idealer« og med fjernstyringen fra London og Washington erfare, at folket er ved at anse målet for fuldt, og under kommunisternes førerskab vil det være i stand til at få kursen lagt om.

Vi vil gennem den indre-partimæssige forberedelse af partikongressen skaffe vort parti større og bedre ideologiske forudsætninger for at løse både de dagsaktuelle og vore store historiske opgaver. Vi vil samtidig sørge for medlemstilgang til partiet og vi vil i allerførste omgang gennem modoffensiven for vor presse skaffe os bedre materielle betingelser i kampen. Og vi véd, at som vi ikke står ene i den politiske kamp, men har hundredtusinder af forbundsfæller udenfor partiets rækker, således gælder dette også i kampen for partipressens økonomi.

Ville vi se snævert på det, ville vi betjene os af vulgære argumenter, kunne vi vel også sige, at støtte til vort parti og dets presse »betaler sig«, det kommer igen takket være de resultater, vor politik bringer det arbejdende folk.

Men sådan stiller vi det ikke op. Nej, vi har sluttet os sammen, har opbygget vort parti, har givet det en presse, fordi vi har et fælles politisk mål og er villige til at bringe ofre i kampen for at nå dette mål.

Beriget med alle vore hidtidige erfaringer, byggende på vor marxistisk-leninistiske kampteori, stålsat gennem prøvelser og sammensvejet som en revolutionær enhed går vi i gang med at forberede partikongressen, men samtidig med de aktioner udadtil, som ikke blot skal få alle angreb på vor bevægelse til at bryde sammen, men også hidføre et nyt, et afgørende vendepunkt i Danmarks politiske udvikling.

13. 1. 1949

DENNE PJECE

indeholder den tale, som Danmarks kommunistiske Partis formand *Aksel Larsen* holdt lørdag den 18. september 1948 på partiets centralkomité-møde — som en vurdering af årene efter befrielsen og som optakt og opfordring til den partidiskussion, der altid går forud for en kongres i det kommunistiske parti. Denne tale har vakt stor opsigt i hele pressen, som har aftrykt (eller forvansket) dele af den.

Samtidig gengives et svar, som *Aksel Larsen* gav pressekoblet på det store møde i Idrætshuset i København, hvor det bl. a. besluttedes at gennemføre et stort fremstød for *Land og Folk*, det ubestikkelige dagblad, i erkendelse af den betydning, bladet har i kampen for Danmarks uafhængighed og befolkningens velfærd.

Vær med til at udbrede pjecen — det er en håndsrekning til fredens og fremgangens front og et slag i ansigtet på de nye krigsophidsere og deres håndlangere.

TIDEN

Bredgade 37, København K., Telefon Palæ 9843

Pris 50 øre

LAND OG FOLKS TRYK

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk